

ԱՄԱՆՈՐԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Տերունական 1980 թվականի տարեկեր-
ջին օրն է: Երեկոյան Մայր Աթոռի միա-
բանական զարդարված սեղանատանը տո-
նական ուրախ խանդավառություն է տի-
րում:

Արդեն մնալուն ավանդույթ դարձած տա-
րեմուտի ուրախ երեկոյին Նորին Սրբու-
թյուն Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրա-
պետի շուրջ են համախմբվել Մայր Աթոռի
միաբանությունը, Գերագույն հոգևոր խոր-
հրդի անդամները, հոգևոր ճեմարանի դա-
սախտական կազմը, ուսանողությունը և
այլ հյուրեր, շուրջ 100 հոգի:

Երեկոյին ներկա էր նաև հյուրաբար
Մայր Աթոռում գտնվող հնդիկ մալաբար
Եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևորական,
Քոթայամի հոգևոր ճեմարանի տեսուչ միտ-
րոպոլիտ Պատուս Մար Գրիգորիոսը:

Երեկոյի բոլոր ներկաներն էլ, տարեկեր-
ջին խոկման ազնիվ զգացումներով համակ-
ված, եկել են բարի ճանապարհ ասելու
անցնող ու պատմություն դարձող 1980
թվականին և բարիգալստյան մաղթանք-
ներով դիմավորելու 1981 տարին:

Երկունքի իր վերջին պահերն է ապրում
անցնող տարին՝ մի քանի ժամից ծնունդ ու
կյանք պարգևելու ամանորին:

Սկսվում է ուրախ երեկոն: Բոլորը հո-
տրմկայա արտասանում են «Հայր մեր» ա-
ղոթքը: Նորին Սրբության Վեհափառ Հայ-
րապետը օրհնում է Մայր Աթոռի բարիք-
ներով լեցուն տոնական սեղանի աղն ու
հացը:

Քիչ անց երեկոյի բացման և առաջին
շնորհավորական ու բարեմաղթության խոս-
քով հանդես է գալիս հոգևոր ճեմարանի
տեսուչ Տ. Եզնիկ քհն. Պետրոսյանը: Տեսուչ

տեղ հայրը, ամանորյա խորհրդածություն-
ներ կատարելուց հետո, անցնող տարին
որակում է գոհացուցիչ աշխատանքների
տարի, մանավանդ հոգևոր ճեմարանի հա-
մար:

«Բերկրալից հույզերի, ցնծության, բոլոր
տոներից ամենաուրախալի և հաշվեհար-
դարի օր է այսօր ամենքի համար,—նշում
է տեղ հայրը և ավելացնում:—Մենք մոր
տարուց պետք է կազմենք մոր ծրագրեր և
աշխատենք այդ մոր ծրագրերը կյանքի կո-
չել»:

Վերջում արժանապատիվ տեսուչը, ընդ-
գծելով Հայ Եկեղեցու և Մայր Աթոռի անց-
նող բառորդարյա երջանիկ, ծաղկուն և
բարգավաճ կյանքը, որպես նշան երախտա-
գիտության, առաջարկում է բաժակ բարձ-
րացնել Նորին Սրբության կյանքի առող-
ջության, արևշատության և Մայր Աթոռի
հետագա է՛լ ավելի բարգավաճման ու պալ-
ծառության համար: Հնչում է Հայրապետա-
կան մաղթերգը:

Այնուհետև հոգևոր ճեմարանի ուսանող-
ները, ղեկավարությամբ հոգևոր ճեմարանի
ժողովրդական երաժշտության դասախոս Տ.
Ղևոնդ քհն. Հարությունյանի, կատարում են
«Սեղանն է առատ» և «Կենաց երգ» ուրախ
խմբերգերը:

Մի փոքր դադարից հետո հայերեն և
անգլերեն արտասանություններով հանդես
են գալիս հոգևոր ճեմարանի ուսանողներ
Ռազմիկ Խախանյանը (Բ դասարան) և
Ստեփան սրկ. Կարապետյանը (Բ լսարան),
որոնք հաջորդաբար կատարում են Պա-
րույր Սևակի «Լույս զվարթ» և Կիպլինգի
«IF» («Եթե») բանաստեղծությունները:

Ապա ուսանողության անուցից շնորհավորական իր հետևյալ խոսքն է կարդում Սմբատ արկ. Արիստակեսյանը.

«Նոր տարվա սեմին կանգնած, մենք՝ հուսացյալ հոգիներս, աղոթում ենք առ Աստված. «Տէ՛ր, ուղղեա՛՛ր զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան»:

Եթե ժամանակը հավիտենական է և որպես հասկացություն հարաբերական, ապա ժամանակ հասկացությունը նոր տարով դառնում է պարզ, խորհրդավոր, կյանքը խորհրդանշող մի իմաստություն:

Տարեկերջի գիշերն է: Եվս մի քանի ժամեր, և աշտարակի ժամացույցը կազդարարի ժամը 12-ը, և կունենանք մի նոր տարի՝ 1981 թվականը: Անցավ հին տարին, սակայն չմեռավ, իսկ եթե մեռավ, ապա բաւություն անելու համար, մնան ցորենի այն հատիկին, որը մեռնում է նոր կյանքեր ծնելու համար:

Ամեն անգամ, երբ բացվում են դռները նոր տարվա, մեր հոգիները մեծ սպասումով ձգվում են դեպի երկինք, մեր ականջները ավելի են զգաստանում՝ լսելու համար երգը հրեշտակների. «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Քրիստոսի Ավետարանի լույսը սփռվել է տարիների վրա: Այս նոր տարին ևս մըռնում է իր հունի մեջ: Մեզ՝ հոգևոր ճեմարանի ուսանողներին մնում է ճանաչել այդ լույսը և իմաստավորել:

Այժմ, հավաքված Ամանորի ավանդական սեղանների շուրջ, սպասում ենք ձմեռ պապին, որը երջանկության և առատության խորհրդանշանն է:

Որքա՛ն երջանիկ ենք այսօր մենք՝ շրջապատված կրկին անգամ Ձեզանով, սիրելի Վեհափառ Հայրապետ: Որքան մեծ է Ձեր հայրական հոգածությունը դեպի մեզ՝ ուսանողներս: Տակավին թարմ է մեր մըտքերում այն խոսքերը, որ Դուք արտաբերեցիք ճեմարանի բացման հանդեսին այս տարի. «Մեր հաճելի պարտականություններից մեկն է ամեն տարի գալ այստեղ, Մեր հոգևոր հարկի ներքո կատարելու դպրոցական տարեջրջանի բացումը»:

Նոր տարին մեզ՝ ուսանողներին համար մեր ուխտերը վերանորոգելու և հաստատելու մի նոր առիթ է տալիս: Մեր կյանքի գերագույն երջանկությունը, նրա բուն իմաստը պետք է գտնենք այդ ուխտի մեջ:

Գեղեցիկ օր է այսօր, ուրախության ինչպիսի՛ պահեր են ապրում մեր սրտերը: Մենք՝ ուսանողներս, Հայաստանի բոլոր շրջաններից եկած, ինչպես նաև սփյուռքի մեր ուսանող եղբայրները, կարոտ ու ծառավ ենք հավատքի ու հայրենասիրության

ճշմարիտ խոսքերի ու դաստիարակության, եկել ենք Աստուծո Գիրքը կարդալու, մեր շարականները երգելու, սաղմոսներով հիանալու, Սուրբ Նարեկացիով ու Սուրբ Ծնորհայիով մեր սրտերը լցնելու: Քաջ գիտակցելով մեր ապագա գործունեությունը, խոստանում ենք միշտ հաստատ մնալ մեր ուխտին, մեր լույս հավատքին, մեր նախնիների ավանդույթներին:

Վեհափառ Տեր, թույլ տվեք, հանուն հոգևոր ճեմարանի ուսանողության, շնորհավորել Ձերդ Սրբության Նոր տարին և մաղթել երկա՛ր ու երկա՛ր տարիների զահակություն, արևշատություն, պայծառություն և անասանություն Մայր Աթոռին, բարություն՝ հայրենյաց»:

Կրկին ելույթ է ունենում հոգևոր ճեմարանի երգչախումբը, որը կատարում է «Ախ ինչ լավ է» և «Լոռեգ...» խմբերգերը:

Բանաստեղծ Ռազմիկ Դավոյանի «Տաք սալեր» բանաստեղծության արտասանությամբ հանդես է գալիս ճեմարանի Գ դասարանի ուսանող Հակոբ Գալթաբջյանը:

Այնուհետև հոգևոր ճեմարանի վերակացու Վաչագան Հովհաննիսյանը ընթերցում է իր՝ վերջերս գրած «Ձոն Վեհափառ Հայրապետին» ինքնատիպ բանաստեղծությունը:

Ի դիմաց հոգևոր ճեմարանի դասախոսական կազմի, շնորհավորական իր խոսքն է կարդում Երվանդ Մելքոնյանը:

«Վեհափառ Տեր,

Ծնորհավոր Նոր տարի բոլորի՛ն, բոլորի՛ն:

Այս պահը դադարի ակնթարթ է հարահու ժամանակի մեջ, մնան այն ակնթարթին, երբ անտառապահը կանգնում է, նայում իր անցած ճանապարհին, գնահատում անցածը, վստահ լինելով ու գիտակցելով, որ ինքը պետք է շարունակի իր ճանապարհը դեպի լեռան գագաթը, դեպի անտառի խորքը՝ հսկելու համար անտառի առողջությունը, այն հանձնելու համար գալիք ժամանակներին:

Բոլորս ունենում ենք այդ հետադարձ հայացքի ակնթարթները, և երանի՛ նրան, ով հետադարձ հայացքով իր անցած ուղին քննելուց հետո, պայծառ և գոհունակ հայացքով է շրջվում դեպի գալիքը՝ կայուն, հաստատական և այդ գալիքի նկատմամբ ավելի մեծ հավատով ու ներշնչմամբ:

Այս պահը այդպիսի մի ակնթարթ է նաև Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի համար: Յուրաքանչյուր առաջնորդի ու հովվի գործի գնահատման չափանիշը անպայմանորեն և միշտ, նրա առաջնորդած ժողովրդի ու հոտի գնահատականն է:

Վեհափառ Տե՛ր,

Հետադարձ հայացքի այս պահին Դուք կարող եք հանգիստ խղճով նայել Ձեր անցած ուղյակին և մեծ գոհունակությամբ նայել ապագային: Ահա արդեն 25 տարի է, որ Դուք մշտադրո՞ւմ ուղեկիցն եք հայ ժողովրդի երազանքների իրականացման: Այնքան կորով, եռանդ ու սրտացավություն, որ Դուք ցուցաբերեցիք այդ երազանքներին պայծառություն և իրագործում հաղորդելու համար, վեր են մեկ անհատի հնարավորություններին: Դուք նվաճեցիք Ձեր ժողովրդի հավատքը Ձեր գործի նկատմամբ. իսկ դա մեծագույն գնահատականն է, բոլոր առաջնորդների համար: Ձեզ մաղթում ենք միայն առողջություն՝ հավատալով, որ եթե Դուք առողջ լինեք և բարձր, մնացած ամեն ինչ կիրագործեք Ձեր ժողովրդի սրտի զարկերի արձագանքով: Եվ մեկ էլ խաղաղություն ամբողջ աշխարհին: Ձեր ժողովուրդը ամենից խորն է տարել ու թանկ վճարել բոլոր պատերազմների դիմաց իր հազարամյակների պատմության ընթացքում: Ուստի Ձեր ձայնը Ձեր ժողովրդի ձայնն է և Ձեր աղոթքը՝ մեր աղոթքը, որպեսզի ամենաբարձրագույն Աստված խաղաղության մեջ պահի աշխարհը և Ձեր փորձիկ աճուն:

Հոգևոր ճեմարանի նկատմամբ Ձեր մրջտակա մտահոգությունը մեկնաբանության կարիք չունի: Այս պահին ճեմարանի դասախոսական կազմի կողմից ուզում եմ մի անգամ ևս հավաստիացնել Ձեզ, որ այնտեղ ամեն ինչ արվում է ու կարվի ավելի շատ հայեցողություն, հայկական ոգի և մտածողություն սերմանելու համար. մենք մտահոգված ենք, որ մեր աշակերտները ճիշտ գիտակցեն ու գնահատեն մեր ժողովրդի ազգային զգացումներն ու երազանքները՝ Սովետական Հայաստանի հայկական պետականությամբ: Այդ բոլորի ամենաճշմարիտ մարմնավորումը կա Ձեր անձի մեջ, և բոլորիս հայացքը սնեոված է Ձեր գործունեությանը: Լույս և կայունություն Ձեր գործին:

Նորից շնորհավոր ձեր բոլորի Նոր տարին, և թող բոլորս մյուս տարի այս սեղանին ներկա լինենք անպակասորդ»:

Ապա Ամանորի շնորհավորական ու բարիմաղթանքների գեղեցիկ խոսքով հանդես է գալիս երեկոյի հյուր, հնդիկ միտրոպոլիտ Պատրիարք Մար Գրիգորիոսը:

Ամենապատիվ հյուրը շնորհավորում է բոլորի նոր տարին և բարեմաղթություններ կատարում գալիք տարվա երջանկության, խաղաղ շինարարության և բազում ազնիվ երազանքների ու ծրագրերի իրականացման համար:

Այնուհետև ելույթ է ունենում հոգևոր ճեմարանի «Զվարթնոց» գործիքային նվագախումբը, որը հաջորդաբար կատարում է «Ալազյազ», «Խնկի ծառ», «Դե լաման» և «Տարեմուտի երգ» ժողովրդական ստեղծագործությունները:

Երեկոյի ուրախությունը բազմապատկում է զավեշտ հիշեցնող կադանդների ընթերցումը Բ լսարանի ուսանող Վարդան արկ. Բաղդասարյանի կողմից:

Տարեմուտի ավանդական վիճակահանությունից հետո, ճեմարանի տեսուչ Տ. Եզնիկ քհն. Պետրոսյանը հրավիրում է Վեհափառ Հայրապետին՝ տալու օրհնության Իր խոսքը:

ՎԵՀԱՓԱՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՕՐՀՆՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔԸ ԱՄՆԱՆՈՐԻ ԵՐԵՎԱՆԻՆ
(31 դեկտեմբերի 1980 թ.)

Ժամանակի հոսքը պատմության ընթացքին կարելի է նմանեցնել մի գրքի, որի էջերը դառնում են ամեն տարի: Մեզ համար էլ ժամանակը այդ իմաստը ունի, որովհետև Մայր Աթոռը մի սրբազան հիմնարկություն է՝ հատուկ մի առաքելությամբ: Ամեն մեկս աշխատում ենք մեզ բաժին ընկած պարտականությունը կատարելու առավել կամ նվազ բարեխղճությամբ, առավել կամ նվազ հաջողություններով: Երբեմն ունենում ենք նաև ձախողանքներ: Դա էլ բնական է կյանքի ճանապարհի վրա:

Կյանքը ընդհանրապես ուղիղ ճանապարհով ընթացող իրողություն չէ բարեբախտաբար կամ դժբախտաբար. վիճելի հարց է այս: Կյանքը ընդհանրապես մի պաշար է լույսի և խավարի միջև, բարու և չարի միջև: Այս ճշմարիտ է պատմության հորիզոնի վրա, ճշմարիտ է նաև Եկեղեցու կյանքում, ճշմարիտ է նաև մեր՝ Մայր Աթոռի կյանքում. ինչ որ այդ Մեզ հետաքրքրում է այս պահին:

Անցնող տարին, նույնպես պայքարի մի տարի եղավ. ինչպես ամեն տարի: Եվ մեզանից ամեն մեկը աշխատեց, յոբնեց, որպեսզի լույսը ավելի հաղթական ուժու գա. քան թե խավարը. և բարին ավելի՝ քան չարը: Որովհետև մեր կոնցեպտն էր այդ պայքարը կա և շարունակվում է: Եվ պիտի շարունակվի: Մեր պարտքն է և մեր առաքելությունը, որ մեր ձեռաց գործերով նպաստենք լույսի տարածման և բարու իրագործման մեր կոնցեպտ. մեր Եկեղեցու կոնցեպտ. մեր ժողովրդի կոնցեպտ և Մայր Աթոռի կոնցեպտ:

Անցնող տարին այդ տեսակետից արձանագրեց որոշ հաջողություններ Մայր Աթոռի աշխատանքի տարբեր բաժիններում:

Այստեղ ուզում ենք նախ շեշտել հոգևոր ճեմարանից ներս կատարված բարեփոխությունները և՛ կրթական, և՛ կարգապահության, և՛ բարոյական ու հոգևոր դաստիարակության տեսակետներից:

Մենք ուզում ենք հիշել նաև այն իրավիճակը, որ ստեղծվեց մեր երկու վանքերում, որոնք նոր դեկավարությամբ սկսան գործել: Մեր խոսքը վերաբերվում է Ս. Գեղարդա վանքին և Խորվիրապի վանքին, որոնք նոր վանահայրերով օժտվեցին և նոր հոգևոր ծառայողներով, բոլորն էլ մաքուր ձեռքերով մարդիկ: Եվ այդ մաքուր ձեռքերը հրաշալի աշխատանք կատարեցին ոչ միայն նյութական-ֆինանսական, դա գուցե երկրորդական է, այլ նաև հոգևոր-բարոյական կյանքի բարելավման իմաստով: Այո՛, բարձրացավ հոգևոր և բարոյական վարկը այս երկու վանքերի: Պետք է ասել, որ նույնպիսի կարգ ու կանոն ստեղծվեց Վաղարշապատի մեր վանքերում: Մենք գոհ ենք Վաղարշապատի մեր չորս եկեղեցիների դեկավարությունից, մասնավորապես Ս. Հռիփսիմեի վանահոր շինարարական իրագործումների համար:

Մեր գնահատանքը և օրհնությունը բոլորին:

Մեր առջև նոր խնդիրներ դրված են նաև հառաջիկա՝ 1981 թվականի համար, և այդ առաջին մեր պարտականություններից մեկը պետք է լինի վերակազմել, վերակազմակերպել և կարգ ու կանոն դնել Արարատյան թեմում և Երևանի եկեղեցիներում:

Տակավիճակ ուրիշ ծրագիրներ էլ ունենք, և կարծում ենք, որ դուք բոլորդ, որ մեր գործակիցներն եք, պիտի շարունակեք ձեր աշխատանքները հանուն լուսավոր և հանուն բարի իրագործումների մեր եկեղեցու կյանքից ներս:

Ուզում ենք մեծ հաճությամբ ողջունել այստեղ ներկայությունը Մեր սիրեցյալ եղբոր՝ Գրիգորիոս միտրոպոլիտի, որը մեր օրերին քրիստոնեական մտածողության և գործունեության փայլուն դեմքերից մեկն է հանդիսանում: Ամեն անգամ, երբ հանդիպում ենք Մենք նրան, և լսում ենք նրան, Մեզ այնպես է թվում, որ նա նաև հարազատ զավակն է մեր Հայաստանցայց Առաքելական եկեղեցու:

Այս նոր տարվա սեմին մաղթում ենք նրան տոկուն առողջություն և մշտանորոգ ներշնչումներ, որպեսզի շարունակի իր առաքելությունը ի ծաղկումն իր եկեղեցու և ի պատրաստություն և դաստիարակություն եկեղեցու նոր սերունդների և նաև միասնության հառավել ամրացման մեր ոչ-քաղկեդոնական քույր եկեղեցիների ընտանիքում: Արդեն այդպիսի առաքելությամբ ե-

կած է այստեղ նա՝ ծրագրելու, որպեսզի մոտ ապագային, այս տարվա՝ 1981 թվականի ընթացքին տեղի ունենա մի խորհրդրդակցական ժողով՝ մեր հինգ ոչ-քաղկեդոնական եկեղեցիների պաշտոնական ներկայացուցիչների միջև: Մենք շնորհավորում և բաջալերում ենք այս ծրագիրը և մաղթում ենք լիակատար հաջողություն միտրոպոլիտ Գրիգորիոսի այս առաքելության:

Մեր սրտին շատ խոսեցին իր մտածումները և առաջարկությունները մեր երկու եկեղեցիների փոխհարաբերությամբ առումով: Նա հրավիրեց մեր դասախոսներին, մեր ուսանողներին Հնդկաստան, և Մենք էլ փոխադարձաբար իրենց պետք է հրավիրենք:

Ահա այսպես մեր երկու եկեղեցիները ձեռք-ձեռքի տված պետք է գործեն, մեր խղճի պարտքը կատարելու համար:

Եվ հիմա ձեզի բոլորիդ բերում ենք Աստուծո օրհնությունը, բոլորիդ արևշատություն, բաջառողջություն ենք մաղթում, ձեր աշխատանքներում հաջողություն, և Աստված մեզի մեա միշտ պահապան, օգնական մեր վերածնված մայր հայրենիքին, մեր ժողովրդին ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի:

Կեցցե 1981 բարի տարին:

Ամանորի ուրախ երեկոն ավարտվում է Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով և խմբովին երգված «Հայր մեր»-ով:

Տարեվերջին գիշերն է: Կեսգիշերապահին, ուղիղ ժամը 12-ին, հնչում են Մայր տաճարի զանգակները՝ ազդարարելով գալուստը նոր տարվա: Հոգևոր ճեմարանի բոլոր ուսանողները միախորհուրդ հավաքված Իջման Ս. Սեդակի առաջ, հուզաթափ արտով, մի քանի վայրկյանի մեջ ապրում են անցնող տարին և արժեվորում իրենց լավ ու բարի գործերը:

Խորախորհուրդ մթնոլորտում տեղի է ունենում խոկման աղոթք:

Վերջում բոլոր ուսանողները մոտենում են Իջման Ս. Սեդակին, ծնրադրում, նորոգում իրենց ուխտը և համրաբայլ դուրս գալիս Մայր տաճարից:

Հունվարի 1-ին, հինգշաբթի.—Առավոտյան ժամը 10.30-ին Մայր տաճարում, Ավագ խորանի վրա, մատուցվում է տարեմուտի սրբազան պատարագ: Օրվա պատարագիչն է հոգևոր ճեմարանի տեսուչ Տ. Եզնիկ քհն. Պետրոսյանը:

Ս. պատարագին ներկա է նաև Վեհափառ Հայրապետը:

Հավարտ ս. պատարագի պատարագիչ տեր հայրը Իջման Ս. Սեդակից խոսում է օրվա խորհրդին նվիրված մի քարոզ՝ նշե-

լով անցյալ՝ 1980 տարվա արժանավայել ու քարի գործերը, միաժամանակ շնորհավորելով բոլորի նոր տարեմուտը:

Ապա Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ կատարվում է «Հայրապետական մաղթանք»-ի արարողությունը:

Պատարագից հետո Մայր Աթոռի ողջ միաբանությունը և հոգևոր ճեմարանի ուսանողությունը Վեհարանում այցելում են Վեհափառ Հայրապետին և աջահամբույրով

շնորհավորում Նորին Սրբության նոր տարին և մաղթում երկար ու երջանիկ տարիներ:

Ժամը 14.30-ին Վեհարանի սեղանատանը Մայր Աթոռի միաբանության պատվին տրված ճաշկերույթով ավարտվում է ամսանորյա հանդիսությունը:

ԶԱՏԻԿ ԱԲԵՂԱ, ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

